

**Diyarbakır milletvekilleri Kâmil Tayşî ve Mustafa Ekinci'nin, Es-
kişehir'de sel baskınından zarar görenler için yaptırılacak mesken-
ler hakkındaki 5663 sayılı Kanunun Dicle nehrinin feyezanından
zarar gören Bismil İlcesindeki vatandaşlara da teşmili hakkında
kanun teklifi ve Bayındırlık ve Bütçe komisyonları raporları
(2/358)**

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

5663 sayılı Kanuna bir madde ilâvesine dair kanun teklifimiz ve gerekçesi bağı olarak sunulmuştur.

Kanun teklifimiz seylâp felâketine uğrıyan Bismil İlcesindeki vatandaşlarımızın süratle iskân-
larına ve mesken tedarikine dair olduğu için ehemmiyet derecesi nazara alınarak esbabının ye-
rine getirilmesini saygılarımızla rica ederiz.

Diyarbakır Milletvekili
Dr. K. Tayşî

Diyarbakır Milletvekili
M. Ekinci

Diyarbakır Milletvekili
Dr. Y. Azizoglu

GEREKÇE

2/3 . II . 1952 tarihinde Dicle Nehrinin emsali görülmemiş bir şekilde ani olarak feyezanı Di-
yarbakır'a bağı Bismil İlcesinin merkeziyle bir bucağında ve on beş köyünde oldukça ehemmi-
yetli maddî hasara sebep olması hasebiyle birçok vatandaşlarımız tamamen evsiz kaldıkları gibi
hayvan zayiâtı büyük bir yekûn tutmakla beraber ev eşyası ve 61 tüccarın eşyayı tüccariyesi maâ-
lesef kurtulamamıştır.

Bundan başka 12382 dekarlık mezru arazi su baskınından ve millerin kapatmasından tama-
men mahvolmuş bir durumdadır.

Bu seylâbın vücuda getirdiği feci tablonun acı neticelerini önleyici ilk tedbir olmak üzere Kı-
zılay 10 000 Hükümetin derhal yaptığı 40 000 lira nakdî yardım perişan bir durumda günlük ia-
şeye muhtaç ve çadır altında bulunan vatandaşlara tevzi suretiyle elemi teskine medar olan bu
hareket ve tedbir şayanı şükrandır.

Senelerce kuraklığın devamı dolayısıyla büyük borçlar altında bulunan bu mıntaka halkı Hükü-
metin yardımları sayesinde azim ve gayretini de tenbih sayesinde hakikaten inkişafa doğru te-
rakki ederken bu ani âfet karşısında muhtacı muavenet bir durumda kaldıklarını ifade etmek ye-
rinde olur.

Halen servetini mezruatını mevaşisini tamamen kaybedip günlük işeye muhtaç olan vatan-
daşlarımızın imdadına yetişecek tedbirler hiç şüphesiz ki, hepimiz için bir borçtur.

Mâlî vaziyetleri biraz yerinde olanlar veyahut evleri tamamen harap olmuşlar için yalnız
ev arsası kereste yardımı gibi hususların temini,

Yıkılan, çöken (557) ev (60) dükkân, bir furununu kaybeden vatandaşlarımıza da birer ev ve
dükkânlarını yaptırmak zaruretiyle karşı karşıyayız.

Tohumluk, yiyecek ve hayvan yemi tedariki hakkında âcil tedbirlerin alınması yolunda Hükü-
metimizin yakın alâka ve icraatını takdirle karşılarız.

Hâdis akabinde Bayındırlık Bakanlığının fen ve teknisiyenleri vasıtasıyla yaptırılan keşfe
nazaran Bismil merkez kasabasının tahrip edilmiş evleri de yıktırılmak mecburiyetinde ol-

Bu itibarla kasabanın bugünkü yeri deđiŒecektir. Vaziyeti böyle arz ve tebellür ettirildikten sonra yardımın tam ve mtekmil ifası vatandaŒların ıstırap ve acılarını teskin ve zaruretlerinin ref'i bir kanun mevzuu olacağına kani bulunduğumuzdan emsaline tatbik edilen 24 . III . 1950 tarih ve 5663 sayılı Kanunun bu İlcedeki seylp felketzedelerine de teŒmili muvafık olacağı kanaatiyle yüksek takdirlerinize sunuldu.

Bayındırlık Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 2/358

Karar No. 38

13 . VI . 1952

Yüksek BaŒkanlıđa

24 . III . 1952 tarihinde Komisyonunuza havale edilmiŒ olan « Diyarbakır Milletvekillerinden Kâmil TayŒı, Mustafa Ekinci ve Yusuf Aziz-oğlu tarafından EskiŒehir'de sel baskınından zarar görenler için yapılacak Meskenler hakkındaki 5663 sayılı Kanunun Diele Nehrinin feyzanından zarar gören Bismil İlcesindeki vatandaŒlara da teŒmili hakkındaki kanun teklifi » teklif sahiplerinin huzuriyle 10 . VI . 1952 tarihinde komisyonumuzda incelendi :

Vki teklifin vakalara uygun olduğu görüldüğünden aynen kabul ve felketzedelerin halen adrlarda ikamet etmek mecburiyetinde kalmıŒ olmaları göz önünde bulundurularak teklifin öncelik ve ivedilikle grŒlmesi ittifakla tensip edilmiŒtir.

Havalesi geređince Btce Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek BaŒkanlıđa sunulur.

Bayındırlık Ko. BaŒkanı

Niđe

A. Dođanay

Szc

Konya

H. lmen

Ktip
Kastamonu
Hayri Tosunođlu
İmzada bulunamadı

Antalya
Ahmet TokuŒ
İmzada bulunamadı.

Balıkesir
E. Budakođlu

anakkale
B. Enstn

Denizli
B. AkŒit

Denizli
E. Œahin

Erzincan
Z. Soybu

Gazianteb
S. Kuranel

Gazianteb
C. San

Giresun
H. Bozbađ

Giresun
A. Tüfekçiođlu

Rize
M. Fahri Mete
İmzada bulunamadı.

Kayseri
Emin Develiođlu
İmzada bulunamadı.

Yüksek Başkanlığa

Diyarbakır Milletvekili Kâmil Tayşî ve Mustafa İkinci'nin Eskişehir'de sel baskınından zarar görenler için yaptırılacak meskenler hakkındaki 5663 sayılı Kanunun Diele Nehrinin feyezânından zarar gören Bismil İlcesindeki vatandaşlara da teşmili hakkındaki kanun teklifi Bayındırlık Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla Maliye ve Bayındırlık Bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Teklifin gerekçesinde feyezan neticesinde çok büyük hasar vâkı olduğu ifade edilmekte ve bu hususta rakamlar verilmekte olup ezcümle 557 ev ve 60 dükkânın yıkıldığı, 12382 dekar mezru arazinin sular altında kaldığı bildirilmektedir.

Komisyonumuzda izahatta bulunan Bayındırlık Bakanlığı temsilcisi hasarın vuku geldiğini teyit ederek Hükümetçe de yardım yapıldığını ifade etmiştir.

Bu âfet neticesinde meskensiz kalan vatandaşlarımızı mesken sahibi yapmak düşüncesiyle hazırlanmış olan tasarı komisyonumuzca da yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve kanunun şümülü dâhiline giren Bismil İlce merkezine aynı vaziyette harab olan Tepebucak merkezinin de ilâvesi ve Emlâk Kredi Bankası sermayesinin artırılmasına kadar adı geçen kanunun 7 nci maddesindeki (temlik edilen binalardan doğan Hazine alacakları, Türkiye Emlâk ve Kredi Bankasına devrolunur) hükmü ile aynı kanunun 8 nci maddesinin uygulanamayacağı hakkında maddeye hüküm ilâve edilmek suretiyle birinci madde yeniden tanzim edilmiştir.

1952 yılı Bütçesine bağlı (A/1) işaretli cetvelin Adalet Bakanlığı kısmının 420 nci bölü-

münden 400 000 lira tenzil edikerek aynı kanuna bağlı (A/2) işaretli cetvelin Bayındırlık Bakanlığı kısmındaki 792 nci bölümünde (Diyarbakır İlinin Bismil İlce merkezi ile Tepebucak merkezinde Diele taşkınından zarar görenlere yaptırılacak evler karşılığı) adıyla açılan 20 nci maddeye olağanüstü ödenek verilmesini teminen ikinci madde yeniden komisyonumuz tarafından hazırlanmıştır.

Yürürlük maddeleri teklif veçhile kabul olunan kanun teklifi öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Başkanlığa sunulur.

Başkan V.	Bu rapor Sözcüsü	
Burdur	Giresun	
F. Çelikbaş	M. Şener	
Bursa	Çanakkale	Elâzığ
K. Yılmaz	E. Kalafet	Ö. F. Sanaç
Erzincan	İstanbul	İzmir
N. Pekcan	S. Oran	B. Bilgin
Konya	Konya	Mardin
R. Birand	M. A. Ülgen	R. Erten
Sinob	Trabzon	
S. Somuncuoğlu	S. F. Kalaycıoğlu	
Urfa	Van	
F. Ergin	F. Melen	

Yurdun birçok köşelerinde meselâ Çankırı'da Pasinler'de tabii âfetlerle 3000, 1500 gibi mühim miktarlarda ev yıkılmış, halk ısırap içindedir. Bu hal karşısında Devletin hususi bir kanunla yalnız Bismil'i ele almasında adalet yoktur. Bunun içindir ki bu kanunun ihtiva ettiği hükümler, umumileştirilmedikçe kabule şayan olmamalıdır. Muhalifim.

Çanakkale Milletvekili

Kenan Akmanlar

Kanun tasarısı

MADDE 1. — 24 . III . 1950 tarih ve 5663 sayılı Kanun hükümlerinin 2/3 . II . 1952 tarihinde Dicle nehri'nin feyzanından zarar gören Bismil ilçesindeki vatandaşlara teşmili.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eskişehir'de sel baskınından zarar görenler için yaptırılacak meskenler hakkındaki 24 . III . 1950 tarih ve 5663 sayılı Kanuna ek kanun teklifi

MADDE 1. — Bayındırlık Bakanı; Eskişehir'de sel baskınından zarar görenler için yaptırılacak meskenler hakkındaki 24 . III . 1950 tarihli ve 5663 sayılı Kanunun hükümlerini, Dicle nehri'nin 2 . II . 1952 tarihinde vukubulan taşkınmından zarar gören Diyarbakır İlinin Bismil İlçe merkezi ve Tepe Bucak merkezi hakkında da uygulamaya yetkilidir.

Şu kadar ki, adı geçen kanunun 7 nci maddesindeki «temlik edilen binalardan doğan Hazine alacakları, Türkiye Emlâk Kredi Bankasına devrolunur.» hükmü ile aynı kanunun 8 nci maddesi; Türkiye Emlâk Kredi Bankası sermayesinin artırılmasına kadar uygulanmaz.

MADDE 2. — 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Adalet Bakanlığı kısmında mevcut 420 nci (Milletvekilleri seçim giderleri) bölümündeki ödeneğin 400 000 lirası, Aynı kanuna bağlı (A/2) işaretli cetvelin Bayındırlık Bakanlığı kısmındaki 792 nci (yer sarsıntısı ve diğer âfetlerden zarar gören bölgelere yardım) bölümünde (Diyarbakır İlinin Bismil İlçe merkezi ile Tepe Bucak merkezinde Dicle taşkınmından zarar görenlere yaptırılacak evler karşılığı) adıyla yeniden açılacak 20 nci maddeye olağanüstü ödenek olarak aktarılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.